

EVROPSKA UNIJA

VLADA RUMUNIJE

VLADA REPUBLIKE SRBIJE

Strukturalni fondovi
2007 - 2013

GEC NERA

Environment News

Bilten mikroregije prekogranične saradnju Dunav - Nera – Karaš

Br. 31
Maj 2011

Jorgovan
(*Syringa vulgaris*)

U ovom broju:

MOLDOMIN je likvidiran, zagađenje ostaje.

Strana 1

Početak VELIKOG OBILASKA

Strana 2-3

Škola plus obeležila Dan Planete Zemlje

Strana 3

Prirodni Park Porcile de Fier (Gvozdena Kapja)

Strana 4

DOGAĐAJI I AKTIVNOSTI

Likvidacijom SC MOLDOMIN Moldova Nova zaustaviće se zagađenje rudarskim otpadom u Dunavuskoj klisuri?

Dana 8. aprila još jedna bolna epizoda zagađenja iz jalovine rudarskim otpadom MOLDOMIN- Moldova Nova, zagađenje koje traje više od 40 godina. Nelagodnost u Rumuniji i Srbiji za stanovnike koji žive u blizini Tausani - Bosneag bare. Ogorčenje stanovnika je, pre svega, rezultat nedostatka nade, u cilju rešavanja ovog ozbiljnog slučaja prekograničnog zagađenja u Evropi.

Svaka pojava je objavljena u medijima. Civilno društvo reaguje na nivou pojedinaca ili nevladine organizacije, ali

saglasnost i plan za likvidaciju zatvorenih preduzeća. Vlasnik se redovno novčano kažnjava, ali ni to ne daje rezultate. Očigledno je da svako radi svoj posao, ali je zagađenje i dalje prisutno.

Zaustavljanje zagađenja rudarskim otpadom zavisi od odgovora na neka pitanja koja nam mogu dati samo javne institucije i to:

- U kojoj meri likvidacija otpada gvožđa, kao glavni resurs, može da zaustavi zagađenje u kratkom roku? Postoji efikasan plan za zaštitu ovog resursa od krađe.

- Donosioci odluke (Vlada, Ministarstvo privrede) da novac koji potiče od likvidacije -MOLDOMINA, mora da se ulaže u zaštitu životne sredine, oporezivanje i socijalno osiguranje?

- Da se zaustavljanje zagađenja obavi prskanjem vodom i metodom prskanja mlečnim cementom, i tako obezbedi zaštita jalovine (2-3 godine)? Da li je neko zainteresovan u periodu krize da baca novac iz državnog budžeta na ove kratkoročne metode, koje ne daju nikakav efekat u smislu zaustavljanja zagađenja i primenju se bez stroge kontrole trošenja novca?

Kornel Popovici Sturza - predsednik GEC Nera

Ambasadori jačanja bogatstva različitosti

Zajednički cilj multikulturalnog obrazovanja i suživota podrazumeva izgradnju, poštovanje i jačanje kulturnog pluralizma i tolerancije unutar jedne zajednice. Čovek ne može da opstane sam, zato su dijalog i tolerancija prema drugima neophodni uslovi za miran i oplemenjen suživot različitih etničkih, kulturnih i verskih zajednica.

Članovi Škole plus - prosvetni radnici, roditelji i učenici sa ponosom već punih deset godina promovišu etničku toleranciju kao trajno opredeljenje. Potvrda kvalitetnog života je u tome što pospešujemo dobrosusedstvo, kroz razmenu iskustava i otvorenost prema mnogobrojnim kulturnim grupama.

Kreativne interaktivne radionice u prostorijama Škole plus u Beloj Crkvi, kroz podršku lokalne samouprave, unapređuju promišljanje svakog pojedinca, kroz različite oblasti. Proizvod likovne sekcije, pod rukovodstvom učiteljice Merime Stefanović, zidne novine, našle su se na zidu kancelarije Nacionalnog saveta češke nacionalne manjine, čije je sedište u Beloj Crkvi. Topla dobrodošlica predsednika gospodina Štefana Klepačeka, ljubazno gostoprimstvo i pored njegovih brojnih obaveza, dokaz je da smo upućeni jedni na druge, stvarajući zajedno građansko, moderno društvo. Delegacija Škole plus imala je veliku čast da se u kancelariji Nacionalnog saveta Čeha oseti kao kod svoje

Coronini, 8.04. 2011 - prašina rudarskog otpada na ulici, u dvorištu, u kući i u ustima.

Agencije za zaštitu okoline nas uveravaju da postoji jasna

kuće, uz prisustvo sekretara Nacionalnog saveta Jaroslava Bodnara, takodje člana Škole plus, koji je u razgovoru istakao da su naši članovi odlični učenici, koji treba da budu budući nosioci društva.

Članovi Škole plus kod predsednika Štefana Klepačeka, Bela Crkva

Stavljajući akcenat na izuzetnu desetogodišnju saradnju Škole plus i Češke zajednice u Beloj Crkvi, stekao se utisak, po rečima gospodina Klepačeka, da će buduća saradnja biti još sadržajnije i sveobuhvatnija, a mi smo svesni značaja povezanosti sa institucijom i kvalitetnim rukovodstvom Češkog saveta u Beloj Crkvi, koji je prepoznao dimenziju našeg partnerskog delovanja. Negujući bogatstvo različitosti, zajednički nam je cilj povezanost, a to je snažan pokretački motiv.

Jasmina Turturea - predsednik NVO Škola Plus

Program saradnje između Rumunije i Srbije

Sa ukupnim budžetom od IPA programa, plus sufinansiranje, u ukupnom zbiru 36 miliona evra za 2007-2011, drugi poziv za podnošenje predloga projekata u okviru IPA program saradnje Rumunija - Srbija, odnosi se na tri okruga u Rumuniji i pet okruga u Srbiji.

Te mišvar 30.03.2011 – Presentacija i drugi poziv za podnošenje predloga projekata u okviru IPA prekogranične saradnje Rumunija - Republika Srbija.

Presentaciju programa je organizovao Zajednički tehnički sekretarijat za prekograničnu saradnju Regionalne kancelarije Temišvara. Povodom presentacije i sednice u

Karaš -Severinu, potencijalni korisnici programa su bili informisani o tome kako mogu da pristupe nekim od fondova od 15,3 miliona evra iz sredstava Evropske unije IPA -za ekonomski i društveni razvoj, životnu sredinu i priprema za vanredne situacije i da podstakne program "ljudi ljudima" u pograničnoj oblasti između Rumunije i Srbije. Drugi poziv je objavljen 25. marta 2011, a rok za prijave je 27. jun 2011.

Iz ovog programa mogu da imaju koristi regionalne i lokalne vlasti, nevladine organizacija, neprofitna udruženja, univerziteti, istraživačke institucije, koji se nalaze u programu prekogranične oblasti. Ona ima za cilj povećanje konkurentnosti privrede u pograničnoj oblasti Rumunija - Republika Srbija i poboljšanje kvaliteta života u zajednicama oko granica obeju zemalja.

Doina Margineanu - Odnosi sa javnošću savetnik Gec Nera

VOLONTERSKI FANTASTIČNI SVET MIKRO-REGIONA DUNAV - NERA - KARAŠ

Monitoring u zaštićenim prirodnim oblastima u južnom Banatu u okviru IPA projekta

Volonteri iz Rumunije i Srbije realizuju u 2011g. aktivnosti u oblasti zaštite životne sredine u zaštićenim prirodnim područjima Južnog Banata.

Stara Palanka, članovi Škole plus ozelenjavaju obalu Dunava

Kako su volonteri iz Rumunije i Srbije završili kurs za sticanje sposobnosti i kvalifikacija da postanu ekološki agenti zaštite životne sredine, osposobljeni su za alternativni monitoring u zaštićenim prirodnim oblastima Južnog Banata.

Kurs je realizovala Ekološka grupa za saradnju Nera iz Rumunije, u partnerstvu sa Školom plus iz Bele Crkve, Srbija, u periodu decembar 2010.- mart 2011. a u okviru prekograničnog projekta "Sprečavanje zagađenja Dunava rudarskim otpadom u stvarnosti i medijska promocija", finansiranom od IPA prekograničnog programa Rumunija-Srbija.

Dana 23.04.2011 godine polaznici kursa, volonteri iz Bele Crkve i Velikog Gradišta, su direktno na terenu na samoj obali Dunava vršili monitoring i tim povodom zabeležili svoja zapažanja koja će biti od velike koristi tokom realizacije Projekta.

Jasmina Turturea - predsednik NVO Škola Plus

Početak VELIKOG OBILASKA u 2011 godini.

Ekološka Grupa za saradnju- Nera, predstavlja ovaj program od javnog interesa za alternativni monitoring

životne sredine i promovisanje ekoturizma u Mikroregiji prekogranične saradnje Dunav - Nera - Karaš. Sprovodi svake godine u periodu od aprila do novembra etape programa. Prva faza je održana od 29. aprila do 30. u oblasti rudarske deponije otpada na bivšem mestu eksploataciju bakra u oblasti Saška Montana. Sledeća aktivnost je promocija ekoturizma putevima Doline Šušare i Nacionalnog Parka Bej u Klancu-Nera-Beušnica.

29. april 2011 - Praćenje stanja deponije rudarskog otpada u Saska Montana

U ovoj fazi programa prisustvovali su ukupno 38 volontera iz škole "Matijas Hamer" - Anina, poljoprivredna škola - ORAVICA, Industrijska škola - Moldova Nova, Škola plus "Dositej Obradović" - Bela Crkva, Veliko Gradište, Srbija, i Zapadni Univerzitet u Temišvaru, koji rade u okviru volonterskog centra GEC-NERA. Volonteri su zabeležili pojavu zagađenja sa nezaštićenog skladišta kod Saška Montane i koje je u vlasništvu nacionalne kompanije iz Deve. Jaki vetrovi i kiša, preneli su rudarski otpad više od 35 godina na poljoprivredno zemljište, u domaćinstva i po putu Ciuchici - Carbanari.

Iz razgovora koji su volonteri vodili sa meštanima, otkrili su da su oni izgubili svaku nadu da će se zagađenje sa deponije ikada zaustaviti. Postoje poboljšanja u održavanju čistoće po lepim stazama Doline Bej, ali infrastruktura je na nivou 40-tih godina. Informacije sa turističkim natpisima postoje, ali ne u dovoljnom broju.

30.04.2011. Ekoturizam u Dolini Bej

Na stazama u Dolini Bej postoje zone sa visokim rizikom od povreda, bez obezbeđenja prelaza preko

mostova, rukohvata, bezbednosnih užadi, znacima upozorenja. Postojanje neovlasćenog kampa u blizini farme pastirmki, u haoticnom je stanju, bez WC-a i obeleženog mesta za pripremanje obroka. Detaljan izveštaj o stanju životne sredine, kako da se praktikuje ekoturizam i preporuke o faktorima koji su direktno odgovorni za održivi razvoj ovog područja, biće distribuiran svim onima koji su zainteresovani, u narednom periodu.

Alin Šušan - koordinator centra volontera GEC Nera

Škola plus obeležila Dan Planete Zemlje

Dunav, prelepa i veličanstvena reka, koja spaja i ujedinjuje, predstavlja biser naše zemlje.

Dunavska strategija je osmišljena u funkciji većeg prosperiteta, bezbednosti i mira za žitelje regiona, posebno kroz jačanje prekogranične, transregionalne i transnacionalne saradnje i koordinacije. Ovo čini da se na Dunavu i oko njega nalazi velika raznolikost prirodnih uslova, prirodnih staništa i različitih kultura, što sve čini da se na obalama ove reke i u njoj nalazi veliki prirodni i kulturni diverzitet. Upravo taj diverzitet je onaj najvažniji katalizator razvoja turizma.

Stara Palanka, članovi Škole plus sade mlade hrastove na obali Dunava

Za ovako veliko bogatstvo i očuvanost životnih staništa zasluge treba da ima zaštita prirodne sredine. Škola plus u okviru realizacije IPA prekograničnog projekta sa Rumunijom, iz domena ekologije, pod nazivom: "Sprečavanje zagađenja Dunava rudarskim otpadom u stvarnosti i medijska promocija", a i u okviru svojih redovnih aktivnosti, obeležila je Dan planete zemlje u Staroj Palanci, na obali Dunava. Aktivnosti su bile mnogobrojne, intenzivne i kreativne. Očistili smo priobalje Dunava, posadili mlada stabla drveća, održali interaktivne stvaralačke radionice a najviše vremena posvetili smo alternativnom praćenju životne sredine na obali Dunava, što podrazumeva evidentiranje stepena zagađenosti biodiverziteta. Mnogobrojne članove Škole plus, u saradnji sa OO Crvenog krsta Bela Crkva, nije ni izuzetno jaka košava sprečila da svoja stečena znanja primene praktično i pokažu svima da Dunav treba voleti, kao sudbonosnu reku evropskog jedinstva.

Samo zajednička briga oko očuvanja ove reke može sprečiti da bahata samovolja i bezobzirno pljačkanje

njene snage ne pretvori u zagađeni kanal Evrope. Ako bi se to desilo, nepovratno bi nestao čitav jedan svet, koji predstavlja i veliki dar prirode. Bio bi to čin ravan dobrovoljnom pristajanju na sopstveno uništenje. Dunavski region je heterogena oblast u ekonomskom, ekološkom i kulturnom smislu. Države u njegovom okviru dele brojne zajedničke resurse i međusobno su veoma povezane. To znači da se zbivanja u jednom delu veoma brzo prenose i imaju posledice po ceo region.

Jasmina Turturea - predsednik NVO Škola Plus

PREDIVAN SVET MICROREGIJE DUNAV - NERA - KARAŠ.

Prirodni Park Porcile de Fier (Gvozdna Kapja)

Opšti opis

Prirodni park Đerdap smešten je na jugozapadu Rumunije na državnoj granici sa SCG - površine 115. 655 ha.

Park se proteže između 21°21' i 22° 36 ' istočne dužine i između 44° 51' i 44° 28' 30'' severne širine. Južni limit je plovni deo Dunava između ušća Nere (na zapadu) i uzvodno kod mesta Schela Cladovei (na istoku)

Stena Babakaj kod Koronini -Nema kraljica Dunava

Severni limit je kompleksniji. Polazi južno od Socolovca (Socol) i sledi u najvećoj meri put najvišeg dela direktnih pritoka Dunava čiji su izvori u planinama Lokve i Almaza (Muntii Locvei si Almajului). Istočno od reke Černe (Cerna) severni limit nastavlja se severno od mesta Bohna i zapadno od Breznice - Okol (Ocolul Silvic Breznita) i Skela Kladove (Schela Cladovei).

Prirodni Park Portile de Fier (Đerdap) je:

- Jedan od najlepših prirodnih parkova Evrope,
- Park sa najstarijom geološkom istorijom u Evropi,
- Biološki raznovrsno mesto, deo je kompleksnih ekosistema,
- Najspektakularniji vulkanski NESK u Rumuniji-TRESKAVAC (Trescovat),
- Najveći, najbolje očuvan predeo Rumunije gde žive Hermanove kornjače.

- Prirodni park sa najvećom površinom u Rumuniji -115.

655 ha

-Park sa najbogatijim etničkim i kulturnim nasleđem u Rumuniji.

- Najveće akumulaciono jezero i hidrocentrala u Rumuniji.

Andreea Zvezdana Vidinaru - Vodič za praktikovanje

ekoturizma

DA LI ZNATE DA...

Županija Karaš-Severin zauzima drugo mesto u Rumuniji po broju prirodnih parkova?

Na teritoriji županije se nalazi administracija nacionalnih parkova i prirodnih rezervata: Đerdap (Portile de Fier), Nera-Beusnica, Semenik-Karaš i Domogled-Dolina Černe ?

Oravica je grad mnogih premijera.

- 1817. godine ovde se zida prvo Rumunsko pozorište. a iste 1817. godine svečano ga otvara car Francisk I i carica Karolina .

-1874. godine otvara se železnička pruga Oravica-Bazjaš, prva železnička pruga Rumunije, značajna komunikacijska veza s Bečom, na Dunavu.

-1869. godine održala se u Oravici prva industrijska i trgovinska izložba.

Bela Crkva je dobila ime po jednoj staroj crkvi na koju su naišli prvi naseljenici. Na samo 15 kilometara od grada nalazi se Deliblatska peščara, jedinstveni peščani teren u Evropi, poznato izletišta i lovište za krupnu divljač.

Svake godine, u Velikom Gradištu, u julu mesecu, održava se Muzički festival violina "Carevčevi dani" koji neguje tradicionalnu narodnu muziku u duhu Vlastimira Pavlovića Carevca; u avgustu Alaske večeri, tradicionalna turističko-privredna manifestacija koja promovise Dunav, ribarenje, zdravu hranu i takmičenje u kujanju alaske čorbe.

Veliko Gradište

Investiranje u svoju budućnost!

Rumunija-Srbija IPA prekogranične saradnje Program je finansiran od strane Evropske Unije u okviru Instrumenta za pretprijetnu pomoć (IPA) i sufinansira država partnera u programu.

Naziv projekta: **Cross border pollution by mining wastes on the Danube, reality and media bomb also**

Materijal editor: **Grupul Ecologic de Colaborare Filiala Nera Caraş - Severin**

Datum objavljivanja: **Maj 2011**

**Sadržaj ovog materijala ne mora nužno da predstavlja zvanični stav Evropske unije
U slučaju žalbe, kontaktirajte: romania-serbia@mdrt.ro**

www.romania-serbia.net